

Sygn. akt **XXVII Ca 3178/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Staszewska
Sędziowie:	SO Adrianna Szewczyk - Kubat SR (del) Wiesława Śmich (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Agnieszka Ślęzak

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. i W. K.

przeciwko (...) S. A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego (...)

z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt I C 2963/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie drugim w całości i w trzecim częściowo w ten sposób, że w punkcie drugim zasądza od pozwanego (...) S. A. w W. na rzecz powodów A. K. i W. K. solidarnie kwotę 2.042,02 zł (dwa tysiące czterdzieści dwa złote 02/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 listopada 2015 roku do dnia zapłaty a w punkcie trzecim kwotę 490,30 zł (czteryście dziewięćdziesiąt złotych 30/100) zastępuje kwotą 1493 zł (tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt trzy złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

II. oddala apelację pozwanego;

III. zasądza od pozwanego (...) S. A. w W. solidarnie na rzecz powodów A. K. i W. K. kwotę 703 zł (siedemset trzy złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

SSR (del) Wiesława Śmich SSO Joanna Staszewska SSO Adrianna Szewczyk - Kubat

XXVII Ca 3178/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 września 2015 roku powodowie A. K. i W. K. wnieśli przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę na ich rzecz kwoty 5.505,87 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty uiszczonej tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2016 r. Sąd Rejonowy (...): 1. zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 3.463,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 listopada 2015 roku; 2. dalej idące powództwo oddalił; 3. zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 490,30 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego:

W dniu 29 maja 2006 roku między A. K. i W. K. a (...) S.A. z siedzibą w W. (poprzednio (...) Bank spółka akcyjna z siedzibą w W.) została zawarta umowa numer (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF na kwotę 291.717,00 złotych na okres 360 miesięcy.

W § 3 ust. 4 umowy kredytu wskazano jako prawne zabezpieczenie kredytu ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. na 36-miesięczny okres ubezpieczenia w wysokości 3,50 % różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez Kredytobiorcę, tj. 2.042,02 złote. Jednocześnie zastrzeżono, że jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia, nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie będzie podlegało automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważniał (...) do pobrania środków na opłacenie składki z tytułu kontynuacji ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji. Nadto jako prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki ustanowionej na rzecz (...) wskazano m.in. ubezpieczenie kredytu w (...) S.A. i (...) S.A.

Podstawą zawarcia umowy kredytu był wniosek kredytowy złożony przez A. J. (po zmianie nazwiska: K.) i W. K. w dniu 25 kwietnia 2006 roku sporządzony na formularzu udostępnionym przez (...) S.A. z siedzibą w W.. Jako proponowane zabezpieczenie spłaty kredytu wskazane zostały: hipoteka na kredytowanej nieruchomości, weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych. W przedmiotowym wniosku, jako zabezpieczenie przejściowe kredytu, zaproponowane zostało, między innymi, ubezpieczenie kredytu. Wnioskodawcy wskazali ponadto, że posiadają środki pieniężne na rachunkach bankowych w wysokości 20.000,00 złotych oraz mieszkanie o wartości 150.000,00 złotych. Nadto wniosek obejmował m.in. oświadczenia A. J. i W. K., zgodnie z którymi wyrazili oni zgodę na przetwarzanie przez (...) S.A. z siedzibą w W. informacji zamieszczonych we wniosku stanowiących dane osobowe oraz informacji o umowie, które to informacje stanowiły tajemnicę bankową, jak również na przekazywanie danych osobowych oraz innych informacji objętych tajemnicą bankową przedstawicielowi (...) w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności związanych z udzieleniem kredytu na podstawie wniosku.

Decyzją kredytową z dnia 17 maja 2006 roku nr (...) S.A. z siedzibą w W. przyznał A. J. i W. K. kredyt w wysokości 291.717,00 złotych. Jako prawne zabezpieczenie kredytu wskazano hipotekę łączną kaucyjną na nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) oraz udziale w prawie własności lokalu użytkowego związanego z prawem wyłącznego korzystania z miejsca postojowego nr (...), przelew na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej powyższą hipoteką, weksel własny in blanco z wystawienia kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową oraz ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. Zakres i treść klauzuli dotyczącej ruskiego wkładu własnego kredytu ujętej w decyzji był tożsamy z treścią § 3 ust. 4 umowy kredytowej.

Umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez Bank. W treści umowy zawarto oświadczenie, że A. K. i W. K. zapoznali się z postanowieniami „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)” i uznali jego wiążący charakter. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) S.A. z siedzibą w W. uzależniał udzielenie kredytu od przedstawienia przez wnioskodawcę prawnego zabezpieczenia kredytu zaakceptowanego przez (...). Nadto wnioskodawca był zobowiązany do pokrycia kosztów opłat związanych z ubezpieczeniem nieruchomości (§ 6 ust. 2 pkt 5 Regulaminu). Zgodnie zaś z § 17 ust. 3 pkt 2 Regulaminu prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy mogło stanowić ubezpieczenie spłaty kredytu w towarzystwie ubezpieczeniowym zaakceptowanym przez (...).

Postanowienia umowy nie były indywidualnie uzgadniane między stronami. A. K. oraz W. K. nie mieli możliwości negocjowania warunków lub zrezygnowania z zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, jak również nie zostali zapoznani z ogólnymi warunkami ubezpieczenia. Nie mieli również możliwości wyboru ubezpieczyciela.

Z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (...) S.A. z siedzibą w W. pobrał od kredytobiorców łącznie kwotę 5.505,87 złotych, w tym: w dniu 01 czerwca 2006 roku kwotę 2.042,02 złote tytułem składki ubezpieczeniowej, w dniu 24 czerwca 2009 roku kwotę 2.028,35 złotych tytułem odnowienia, w dniu 02 lipca 2012 roku kwotę 1.435,50 złotych tytułem odnowienia.

Powodowie mieli świadomość i widzę oraz godzili się na pobranie składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, za pierwszy 36 miesięczny okres ubezpieczenia, w kwocie wskazanej w umowie, tj. 2.042,02 złote.

Z uwagi na pobranie dnia 24 czerwca 2009 roku przez (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 2.028,35 złotych tytułem odnowienia A. K. oraz W. K. złożyli do (...) S.A. z siedzibą w W. reklamację.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów, których autentyczność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony procesu. Ponadto ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie Sąd oparł również na treści zeznań powoda W. K., uznając je za spójne, logiczne i zgodne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że p owództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie swoich rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było, czy wskazane kwoty, stanowiące składki na ubezpieczenie niskiego wkładu, zostały naliczone i pobrane przez pozwanego zasadnie, a zatem czy powodowie byli zobowiązani do ich uiszczenia.

Powodowie, uzasadniając żądanie pozwu, powoływali się między innymi na treść wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 24 sierpnia 2012 roku, XVII AmC 2600/11.

Sąd Rejonowy zważył, że wobec treści przepisów dotyczących niedozwolonych postanowień umownych, ocena, czy konkretny zapis umowy stanowił klauzulę abuzywną, czy też nie, jest dopuszczalna w toku rozpoznawania każdej sprawy cywilnej dotyczącej konkretnego stosunku obligacyjnego, tj. w toku tzw. kontroli in concreto, nie zaś wyłącznie w trakcie tzw. kontroli in abstracto dokonywanej przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Kontrola incydentalna wzorca umowy jest dokonywana przez sąd w celu udzielenia ochrony indywidualnemu interesowi konsumenta, zaś wyrok wydany przez sąd wiąże tylko strony danego postępowania. Podkreślenia wymagało, że w każdym postępowaniu sądowym, w którym strona powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu treści przepisu art. 385¹ § 1 k.c, bądź poprzez wytoczenie powództwa, bądź w formie zarzutu podniesionego w sprawie, sąd jest w pełni uprawniony do badania treści postanowień konkretnej umowy a w sytuacji, w której przy jej zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, badanie to obejmować powinno również postanowienia tego wzorca.

W ocenie Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie za trafne uznać należało powoływanie się przez powodów na rozszerzoną skuteczność kontroli abstrakcyjnej dokonanej w postępowaniach przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w sprawie: sygn. akt: XVII AmC 2600/11, skutkującą zakazem stosowania postanowienia uznanego za klauzulę niedozwoloną w odniesieniu nie tylko do podmiotu wobec którego zostało wydane ww. orzeczenie, lecz także w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorców stosujących wzorce umów w obrocie z konsumentami.

Sąd Rejonowy zważył, że treść klauzuli zastosowanej przez pozwanego w przedmiotowej umowie kredytowej zbliżona była do przywołanej wyżej treści klauzuli wpisanej do rejestru klauzul niedozwolonych. W ocenie Sądu Rejonowego zarówno przekaz, jak i znaczenie wypływające z treści przedmiotowej klauzuli były tożsame z przekazem i znaczeniem klauzuli, którą Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie sygn. akt XVII AmC 2600/11 uznał za niedozwolone postanowienie umowne, zgodnie bowiem z brzmieniem postanowienia przedmiotowej umowy kredytu zawartego w § 3 ust. 4 umowy, jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia, nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, kredytobiorca zobowiązywał się do kontynuacji ubezpieczenia i tym samym opłacania składki ubezpieczeniowej w wysokości 3,50 % od kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważniał (...) do pobrania środków na opłacenie składki z tytułu kontynuacji ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 umowy bez odrębnej dyspozycji. Podzielając zatem motywy, które legły u podstaw wydanie powyższego orzeczenia, na które powoływał się powód oraz tych na które wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie VI ACa 1521/12, Sąd Rejonowy w oparciu o treść art. 385¹ § 1 k.c. za nieuzasadnione uznał pobranie przez stronę pozwaną z rachunku powodów kwoty 2.028,35 złotych oraz kwoty 1.435,50 złotych za kolejne okresy ubezpieczenia.

W tym zakresie Sąd Rejonowy miał na uwadze, że powodowie zawierali objętą sporem umowę jako konsumenci, sporne postanowienie umowne nie było świadczeniem głównym, a co istotniejsze, nie było ono (co do składek ubezpieczenia, wymagalnych w kolejnych okresach, tj. po upływie pierwszych 36 miesięcy trwania umowy) określone w sposób jednoznaczny i kształtowało prawa i obowiązki powodów, jako konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Podkreślić bowiem trzeba, na co wskazywał Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 20 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa 1521/12, że przedmiotowe postanowienie nie zawierały dostatecznych informacji pozwalających uzyskać konsumentom (powodom) wiedzę, co do tego -jak faktycznie kształtują się koszty ubezpieczenia, które w ostatecznym wyniku muszą ponieść oraz - jak długo będą oni obowiązani refundować je pozwanemu jeżeli w ciągu 36 miesięcy nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem. W przedmiotowej umowie wskazany był jedynie maksymalny okres ubezpieczenia wynoszący 108 miesięcy, natomiast z jej postanowień nie wynikało na jaki okres umowa ubezpieczenia zostanie przedłużona po upływie 36 miesięcy okresu kredytowania. Tym samym, w ocenie Sądu, powodowie nie byli w stanie skontrolować prawidłowość podejmowanych przez Bank czynności związanych z zawieraniem umowy ubezpieczenia z podmiotem trzecim na dalsze okresy czasu mimo, że to oni ponosili z powyższego tytułu koszty. Powodowie pozbawieni zatem zostali uprawnień w zakresie oceny zasadności kontynuowania umowy ubezpieczenia po upływie początkowych 36 miesięcy okresu kredytowania, choć zobowiązani byli do ponoszenia kosztów tego ubezpieczenia w tym czasie, które nie zostały precyzyjnie i w sposób jasny w umowie określone, co do dalszych okresów ewentualnego ubezpieczenia. Nadto powodom nie została również szczegółowo przedstawiona treść stosunku ubezpieczenia. Ze wskazanych przez pozwanego dokumentów nie wynikało, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki były objęte tą ochroną ani też jakie były ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Sąd Rejonowy zważył, że wbrew stanowisku strony pozwanej, powołane przez nią dowody w postaci Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) oraz decyzji kredytowej nie precyzowały dokładnie uprawnień ani obciążeń, jakie miałyby wynikać dla powodów z treści postanowienia zawartego w § 3 ust. 4 umowy kredytowej. Ponadto nie wskazano w nich definicji ubezpieczenia, jego przedmiotu, jak

również nie sprecyzowano znaczenia ujętego w przytoczonej klauzuli sformułowania „inne zdarzenia kończące okres ubezpieczenia”.

Reasumując Sąd Rejonowy uznał, że we wskazanym wyżej zakresie, tj. co do automatycznego kontynuowania ubezpieczenia niskiego wkładu własnego na dalsze okresy i obowiązku pokrywania związanych z tym kosztów przez powodów, treść § 3 ust. 4 umowy kredytowej zawierała postanowienie kształtujące prawa, a przede wszystkim, obowiązki powodów w sposób nie dający się zweryfikować i jako taka stanowiła klauzulę abuzywną.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy odniósł się do twierdzeń strony pozwanej, zgodnie z którymi zapis umowy zawarty w treści § 3 ust. 4 umowy kredytowej z dnia 29 maja 2006 roku był postanowieniem indywidualnie uzgodnionym przez strony, a zatem nie sposób było uznać go za niedozwolone postanowienie umowne. Sąd Rejonowy zważył, że przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia została określona w treści przepisu art. 385¹ § 3 k.c, zgodnie z którym za niezgodnione indywidualnie należy uznać te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności twierdzenie to odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Dokonanie oceny, czy dane postanowienie umowne było indywidualnie uzgodnione przez strony umowy wymagało zatem zbadania procedur obowiązujących w pozwanym Banku i dotyczących procesu udzielania kredytów hipotecznych oraz przebiegu tego procesu w toku zawierania umowy kredytowej z dnia 29 maja 2006 roku. Podkreślić należało, że ciężar udowodnienia indywidualnych uzgodnień spoczywa na tym, kto się powołuje na ich istnienie (art. 385¹ § 4 k.c). W niniejszej sprawie był to pozwany, gdyż wykazanie faktu indywidualnego uzgodnienia postanowień uchylało możliwość ich kontroli na podstawie przepisów art. 385¹-385³ k.c.

Sąd Rejonowy zważył, że podstawę zawarcia przedmiotowej umowy kredytowej stanowiło wypełnienie i złożenie wniosku kredytowego sporządzonego na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Przedłożona powodom do podpisu umowa stanowiła wzorzec umowny stosowany przez stronę pozwaną, który nie podlegał negocjacji ani zmianom. Zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zatem narzucone przez stronę pozwaną bez zgody powodów w tym zakresie.

W tej mierze Sąd Rejonowy oparł się na zeznaniach powoda W. K., którym dał wiarę, tj. w części w której W. K. zeznał, iż bank nie udostępnił mu i jego żonie A. K. wcześniej umowy kredytowej do wglądu, lecz przedstawił im jej wzór wskazując, iż brak jest możliwości negocjowania jej warunków, wyboru innego sposobu zabezpieczenia lub ubezpieczyciela. Nadto powód twierdził, że bank nie wyjaśnił mu i jego żonie A. K. mechanizmów dotyczących przedmiotowego ubezpieczenia, wobec czego nie znał on wysokości możliwej przyszłej składki ubezpieczeniowej, dokładnego mechanizmu jej ustalania, jak również nie wiedział na jaki okres umowa ubezpieczenia będzie przedłużana.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu Rejonowego uznać należało, że postanowienia umowne dotyczące upoważnienia (...) S.A. z siedzibą w W. do naliczania i pobrania od powodów kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, wyłącznie w przypadku automatycznego przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej, nie zostały uzgodnione indywidualnie z A. K. i W. K..

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy zważył, że słusznie również podnosili powodowie, iż kwestionowane postanowienie umowy kredytowej skutkowało rażącym naruszeniem interesów konsumenta, bowiem kształtowało ich prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Nieudzielenie powodom informacji o treści stosunku ubezpieczenia, w tym fakt, iż powodowie w istocie dysponowali jedynie oświadczeniem pozwanego co do pokrycia przez niego rzekomych kosztów ubezpieczenia, nie posiadając jednakże w istocie wiedzy za co naprawdę ponosili koszty, było sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Z tych wszystkich względów Sąd Rejonowy za niedozwoloną klauzulę umowną uznał zapis w umowie łączącej strony upoważniający pozwanego bank, w przypadku automatycznego przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej na dalsze

okresy, do naliczania i pobrania od powoda kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, bez precyzyjnego wskazania powodowi wysokości tych kosztów.

Roszczenie swe powodowie wywodzili z treści przepisu art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Strona pozwana bez wątplenia uzyskała korzyść majątkową kosztem powodów przez obciążenie ich kosztami zawarcia przez siebie z ubezpieczycielem umowy ubezpieczenia niskiego wkładu i wzbogaciła się o pobrane od powodów kwoty z tytułu kosztów tego ubezpieczenia, co do kosztów związanych z ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego za dalsze okresy ochrony ubezpieczeniowej, po jej automatycznym przedłużeniu, w przypadku braku spłaty wymaganej przez bank części zadłużenia wynikającego z umowy kredytowej, tj. w zakresie kwoty 2.028,35 złotych oraz kwoty 1.435,50 złotych (łącznie 3.463,85 złotych).

Mając na uwadze powyższe, stosownie do treści art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c, Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 3.463,85 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 listopada 2015 roku do dnia zapłaty.

W pozostałym zaś zakresie żądanie powodów tak w zakresie odsetek ustawowych jak i należności w kwocie 2.042,02 złote Sąd Rejonowy uznał za nieuzasadnione i jako takie oddalił. Zważyć bowiem trzeba, na co już wyżej wskazywano, iż kontrola abstrakcyjna na którą powoływali się powodzi w uzasadnieniu swojego żądania obejmuje jedynie wzorzec, nie zaś konkretną umowę, której treść jest przedmiotem niniejszego postępowania. Nie jest bowiem wykluczone indywidualne uzgodnienie z konsumentem określonego postanowienia i wprowadzenie go do umowy. W ocenie Sądu Rejonowego za uzgodniony z powodami i zaakceptowany przez nich należy uznać sporny zapis umowy w zakresie w jakim został on jednoznacznie sprecyzowany i dotyczył pierwszego okresu ubezpieczenia i należnej za niego składki, wskazanej w umowie w kwocie 2.042,02 złote. Treść powyższego postanowienia jest bowiem zrozumiała i dostatecznie zindywidualizowana. Nie sposób uznać jej za niedoprecyzowaną, czy niejasną. Kwota wymaganej od powodów składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego została w tym zakresie wskazana wprost i jednoznacznie w treści umowy. Tym samym nie sposób przyjąć, że powodowie w zakresie kosztów ubezpieczenia związanych z podwyższonym ryzykiem spłaty kredytu, co do kwoty 2.042,02 złote, nie zostali przez pozwanego poinformowani w należyty sposób. Co więcej, zapis ten trudno było również uznać za sformułowany w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy powodów, skoro kwota kosztów ubezpieczenia oraz sposób jej wyliczenia zostały powodom podane w umowie, z której treścią zapoznali się przed jej podpisaniem i nie zgłaszali w tym zakresie żadnych zastrzeżeń stronie pozwanej. Poza tym w tym zakresie Sąd Rejonowy miał na względzie zeznanie powoda W. K.. Zwrócić również należało uwagę, że z treści zeznań powoda W. K. jednoznacznie wynikało, że w dacie zawierania spornej umowy, powodowie liczyli się z obowiązkiem zapłaty ściśle wskazanej w umowie kwoty z tytułu kosztów ubezpieczenia. Nadto nie oferowali oni stronie pozwanej w tym czasie innych sposobów zabezpieczenia kredytu, w szczególności tego, że uiszczą wymagany przez pozwaną bank wkład własny.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 100 k.p.c.

Apelacje od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wnieśli zarówno powodowie jak i pozwany.

Powodowie zaskarżyli przedmiotowe rozstrzygnięcie w części, tj. w pkt 2 i pkt 3 wyroku. Orzeczeniu powodowie zarzucili:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 479⁴³ k.p.c. poprzez brak przyjęcia związania wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 2600/11;
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej i wybiórczej oceny dowodu z umowy kredytowej, regulaminu kredytowania decyzji kredytowej i brak ustalenia, że w tych dokumentach nie ma informacji na temat wymaganego i brakującego wkładu własnego oraz kwoty objętej ubezpieczeniem, przez co podana przez bank kwota pierwszej składki za ubezpieczenie niskiego wkładu własnego była nieweryfikowalna. Naruszenie

to miało wpływ na treść wyroku, gdyż uwzględnienie powyższych okoliczności powinno doprowadzić do uznania że całość § 3 ust.4 umowy kredytowej jest abuzywna;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 3 k.c. poprzez przyjęcie, że § 3 ust. 4 umowy kredytowej w zakresie pierwszej składki był indywidualnie uzgodniony z powodami, podczas gdy z ustaleń faktycznych Sądu wynika, że powodowie nie mieli możliwości negocjowania warunków lub zrezygnowania z ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a samo przeczytanie umowy przez konsumentów i podpisanie jej nie stanowi uzgodnienia postanowienia z konsumentem;

4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że § 3 ust. 4 umowy w zakresie pierwszej składki za ubezpieczenie niskiego wkładu własnego nie narusza w sposób rażąco interesów konsumenta i jest zgodny z dobrymi obyczajami, podczas gdy (i) brak wskazania kwoty objętej ubezpieczeniem uniemożliwił zweryfikowanie poprawności wyliczonej składki i (ii) wobec braku podania jakichkolwiek informacji o ubezpieczeniu niskiego wkładu własnego konsumentom nie wiedzieli za co płacą;

5. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez oddalenie powództwa co do 2 042,02 zł, podczas gdy zostały wykazane wszystkie przesłanki do uznania, że pierwsza składka pobrana przez (...) od A. i W. K. również była świadczeniem nienależnym i powinna im zostać zwrócona.

Podnosząc powyższe zarzuty, powodowie wnieśli o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od (...) S.A. na rzecz A. i W. K. kwoty 2 042,02 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 listopada 2015 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania w łącznej kwocie 1 769 zł oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów całego postępowania, zarówno przed Sądem I oraz II instancji, w tym również kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany zaskarżył przedmiotowe rozstrzygnięcie w części, tj. w pkt 1 i pkt 3 wyroku. Orzeczeniu pozwany zarzucił:

1. naruszenie art. 3 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. i w związku z art. 232 k.p.c. poprzez pozbawienie podstaw przyjęcie, iż strona powodowa udowodniła roszczenie dochodzone pozwem co do zasady, w szczególności udowodniła wystąpienie w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy wystąpienie każdej z osobna przesłanek abuzywności kwestionowanego postanowienia umowy kredytu;

2. naruszenie art. 479⁴³ k.p.c. w związku z art. 365 k.p.c. i 366 k.p.c. poprzez nieuzasadnione zastosowanie tego przepisu i pozbawienie podstaw przyjęcie, iż co do umowy zawartej przez stronę powodową zachodzą podstawy do zastosowania skutku przewidzianego w art. 479⁴³ k.p.c. przez odwołanie się do treści wpisu w Rejestrze prowadzonym przez Prezesa UOKiK, pod poz. 6068;

3. naruszenie art. 227 k.p.c. i 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a. wybiórcze i fragmentaryczne rozważenie zebranego materiału dowodowego z ograniczeniem się w zasadzie do oceny treści spornego postanowienia § 3 ust. 4 umowy kredytu oraz jego zestawienia z klauzulą wpisaną do Rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 6068 z pominięciem w szczególności części zeznań strony powodowej, wskazujących na zrozumienie istoty spornego postanowienia tj. podjęcie przez Sąd I instancji rozstrzygnięcia wyłącznie w oparciu o treść kwestionowanego przez stronę powodową § 3 ust. 4 umowy oraz w oparciu o wyprowadzone na tej podstawie wnioski, z pominięciem treści zeznań strony powodowej,

i. z pominięciem dowodów wskazujących na sytuację majątkową powodów w dacie ubiegania się o kredyt, z których to wynikało, że powodowie posiadali majątek (mieszkanie własnościowe - wniosek kredytowy), na którym mogli ustanowić inne dodatkowe zabezpieczenie spłaty części kredytu,

ii. z pominięciem przy ocenie materiału dowodowego sprawy faktu, że pomimo posiadania majątku nieruchomego, (wniosek kredytowy, zeznanie powoda) powodowie ubiegali się o udzielenie kredytu w wysokości 100 % wartości nieruchomości na sfinansowanie całości ceny za nabywaną nieruchomość (dokument MMKAL);

(...). z pominięciem dowodów wskazujących na fakt poniesienia przez pozwany bank kosztów ustanowienia zabezpieczenia spłaty kredytu w części odpowiadającej kwocie objętej ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego;

iv. z pominięciem przy ocenie materiału dowodowego faktu korzystania przez powodów z usług niezależnego od pozwanego doradcy finansowego, tj. (...) sp. z o.o., który w dacie w której powodowie ubiegali się o kredyt udzielał informacji o warunkach zabezpieczenia w poszczególnych bankach i wyprowadzenie przez Sąd I instancji wniosku, iż powodom nie zostały przedstawione mechanizmy działania zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, podczas, gdy z załączonych do odpowiedzi na pozew wydruków rankingów kredytów hipotecznych publikowanych przez doradców finansowych, w szczególności (...) sp. z o.o. jednoznacznie wynikał mechanizm zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego;

v. z pominięciem oceny zeznań powoda w zakresie w jakim z zeznań tych wynikało, że wprowadzenie spornego postanowienia do umowy kredytu było konsekwencją żądania powodów tj. ubiegania się o udzielenie kredytu w wysokości 100 % wartości nieruchomości;

vi. z pominięciem okoliczności zawarcia umowy tj. procedowania wniosku kredytowego, w szczególności w zakresie kontaktów pozwanego z powodami, organizowania przez pozwanego spotkań, podczas których powodom były przedstawiane warunki kredytowania, zapoznawania się przez powodów z ofertami innych banków i ubiegania się o kredyt w tychże bankach, co miało znaczący wpływ na rozumienie przez powodów warunków kredytowania i powzięcia decyzji co do wyboru najkorzystniejszej dla nich wówczas oferty;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez to, że:

a. Sąd I instancji dokonał fragmentarycznego ustalenia stanu faktycznego sprawy w zakresie posiadanej przez stronę powodową wiedzy o warunkach kredytowania, z pominięciem części materiału dowodowego sprawy, m.in. wynikających z wniosku kredytowego, regulaminu kredytów, informacji udzielanych przez pośrednika kredytowego E., zeznania powoda co do okoliczności odnoszących się do sytuacji majątkowej strony powodowej;

b. Sąd I instancji przyjął, że kwestionowane przez stronę powodową postanowienie § 3 ust. 4 jest zbliżone do postanowienia wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 6068;

3. naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. i art. art. 385² k.c. poprzez wadliwą ich wykładnię polegającą na:

a. sprowadzeniu oceny abuzywności spornego postanowienia umowy kredytu zawartego w § 3 ust. 4 do ustalenia czy było ono przedmiotem indywidualnego uzgodnienia pomiędzy stronami i wywiedzeniu wniosku o jego abuzywności z faktu, że zostało ono zaczerpnięte z wzorca umownego stosowanego przez bank i nie było przedmiotem negocjacji stron oraz z niejednoznaczności postanowienia;

b. nieprawidłowej interpretacji przesłanek abuzywności: ukształtowania praw i obowiązków konsumenta niezgodnie z dobrymi obyczajami oraz naruszenia interesu konsumenta w kwalifikowanym, rażącym stopniu, poprzez brak dostatecznego rozważenia czy w tej konkretnej sprawie doszło do sformułowania praw i obowiązków powodów w spornej klauzuli z naruszeniem dobrych obyczajów i w sposób rażąco naruszający interes strony powodowej jako kredytobiorcy, w tym przede wszystkim interes ekonomiczny, z uwagi na to, że Sąd I instancji w zasadzie ograniczył się do oceny hipotetycznego naruszenia interesów konsumenta, oceniając klauzulę zawartą w § 3 ust. 4 umowy kredytu bez uwzględniania okoliczności zaistniałych przy zawieraniu umowy kredytu, a jeśli chodzi o interes ekonomiczny strony powodowej z pominięciem przyczyn i okoliczności leżących u podstaw wprowadzenia do umowy spornego postanowienia, rzeczywistej oceny wysokości kosztów kolejnych opłat w stosunku do wielkości (kwoty) uzyskanego przy tym zabezpieczeniu kredytu hipotecznego, będącego kredytem najniżej oprocentowanym

na rynku, z pominięciem korzyści odnoszonych przez kredytobiorcę ze skorzystania ze spornego postanowienia, a więc bez rzeczywistego rozważenia czy ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w spornej klauzuli naruszało dobre obyczaje oraz interes strony w kwalifikowanym, rażącym stopniu oraz z całkowitym pominięciem rozważenia wzajemnego rozkładu interesów stron na gruncie spornego postanowienia, w tym przy uwzględnieniu interesów pozwanego banku, których Sąd nie wziął pod uwagę w najmniejszym stopniu;

c. nieuzasadnionym przyjęciu, iż przewidziany w § 3 ust. 4 umowy kredytu obowiązek spełnienia przez powodów świadczenia pieniężnego, stanowiącego co do jego wymiaru równowartość świadczenia banku z tytułu ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia kredytu, wynikającego ze specyfiki kredytu i zakresu żądania kredytobiorców co do kwoty kredytu zaspokajającej interes powodów, stanowi samo w sobie podstawę do utożsamiania tegoż obowiązku umownego z narzuceniem przez przedsiębiorcę warunków umowy,

d. nieuzasadnionym przyjęciu, iż fakt poniesienia przez stronę powodową kosztów odpowiadających poniesionemu przez bank dodatkowemu kosztowi, wynikającemu ze specyfiki kredytu udzielanego powodom, stanowi o działaniu sprzecznym z dobrymi obyczajami i naruszeniu interesów strony powodowej w rażącym stopniu;

e. nieuzasadnionym przyjęciu przez Sąd Rejonowy, iż zabezpieczenie interesu wierzyciela (pozwanego banku) poprzez ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w sposób ukształtowany w spornej klauzuli może być ocenione jako wzbogacenie się banku kosztem powodów;

f. niezasadnym pominięciu niekwestionowanej przez powodów, a dowodzonej przez stronę pozwaną okoliczności, iż w przypadku wniesienia przez kredytobiorcę, wymaganego przez bank do udzielania kredytu, wkładu własnego (§ 6 ust. 3 i § 21 pkt 5 regulaminu kredytów), koszty opłat zarówno po stronie banku, jak i po stronie kredytobiorcy, nie powstałyby, jako że koszty te związane są wyłącznie i bezpośrednio z zakresem żądanego przez stronę powodową kredytowania, przekraczającego próg nie pociągający za sobą ustanowienia dodatkowych zabezpieczeń, przewidziany nie tylko przez pozwanego [(do 80% wartości nieruchomości), ale i inne banki uczestniczące w obrocie i oferujące podobne produkty bankowe;

g. wyprowadzeniu wniosku, dającego się wywieść z motywów rozstrzygnięcia, iż przepisy art. 385¹ k.c. i 385² k.c. stanowią podstawę do dokonywania wyizolowanej od całokształtu relacji kontraktowej stron ich oceny, w oparciu jedynie o brzmienie konkretnego postanowienia umowy;

4. naruszenie art. 93 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w związku z art. 65 § 2 k.c. polegające na nieuzasadnionym, dającym się wyprowadzić z motywów rozstrzygnięcia Sądu I instancji, przyjęciu, iż czynności pozwanego banku wyrażone w spornym postanowieniu umowy, zmierzające do uzyskania dodatkowego zabezpieczenia udzielanego kredytu mogą zostać uznane za abuzywne;

5. naruszenie art. 385¹ k.c. w związku z art. 385² k.c. oraz z art. 22¹ k.c. poprzez pozbawione podstaw przyjęcie, iż przepis art. 385¹ k.c. stanowi wyraz paternalistycznej ochrony przyznanej konsumentowi jako stronie umowy zawartej z przedsiębiorcą w taki sposób, iż powodowie jako konsumenci nie są obowiązani do wykazania żadnej, chociażby elementarnej staranności, przy podejmowaniu decyzji o wstąpieniu w relację kontraktową z przedsiębiorcą są uprawnieni ,aby kierować się wyłącznie własnymi, uzasadnionymi oczekiwaniami co do zawieranej umowy, zwłaszcza wówczas, kiedy konsumenci będący stroną umowy zawartej z przedsiębiorcą są osobami posiadającymi wyższe wykształcenie, które korzystając z usług profesjonalnego pośrednika kredytowego (...) sp. z o.o. miały dostęp do informacji pozwalających ocenić wpływ postanowienia na koszty kredytowania, jak i ocenę proporcji tychże kosztów do korzyści odnoszonej przez powodów (przy braku własnych środków zaangażowanych w transakcję zakupu nieruchomości);

6. naruszenie art. 410 § 2 k.p.c. poprzez pozbawione podstaw przyjęcie, iż pozwany bank uzyskał bez podstawy prawnej korzyść kosztem strony powodowej w stopniu odpowiadającym kosztom objęcia kredytu powodów, ubezpieczeniem brakującego (niskiego) wkładu własnego na kolejne okresy po upływie pierwszego okresu 36-miesięcy.

Podnosząc powyższe zarzuty, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz poprzez zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za pierwszą instancję a także o zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powodów zasługuje na uwzględnienie w całości, natomiast apelacja pozwanego podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy w przeważającej części podziela ustalenia stanu faktycznego jak również ocenę prawną dokonane przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu Okręgowego nieprawidłowo Sąd Rejonowy nie uwzględnił żądania powodów co do zwrotu kwoty 2.042,02 zł pobranych z tytułu tzw. ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. W pozostałym zakresie co do zasady rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu.

W ocenie Sądu Okręgowego za zasadny należy uznać stawiany przez powodów zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że § 3 ust. 4 umowy kredytowej łączącej strony nie stanowi niedozwolonego postanowienia umownego w zakresie, w jakim pozwany na jego podstawie był upoważniony do pobrania od powodów opłaty z tytułu tzw. ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w wysokości 2.042,02 zł. Natomiast chybione są wszystkie zarzuty naruszenia prawa materialnego jaki i procesowego stawiane Sądowi Rejonowemu przez pozwanego.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia zawarł szczegółową analizę kwestionowanego przez powodów zapisu umowy kredytowej numer (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF na kwotę 291.717,00 złotych na okres 360 miesięcy tj. § 3 ust. 4 tej umowy, pod kontem ich abuzywności w rozumieniu art. 385¹ § 1 k. c. Zgodnie z niniejszym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Sąd Okręgowy co do zasady zgadza się z przeprowadzonym przez Sąd Rejonowy wywodem. W istocie analizowane postanowienia umów kredytowych nie dotyczą świadczeń głównych stron, ponieważ za takie nie można uznać dodatkowych form zabezpieczenia, tj. spłat kredytów w postaci zawarcia umów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, bowiem pojęcie to dotyczy wyłącznie istotnych elementów umów i winno być w każdym wypadku interpretowane ściśle.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż kwestionowane postanowienia umowy kredytowej nie zostały ustalone z powodami indywidualnie. Podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło bowiem wypełnienie i złożenie wniosków kredytowych sporządzonych na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Przedłożona powodom do podpisu umowa stanowiła wzorzec umowy, który nie podlegał negocjacji, ani zmianom. Ponadto powodom nie została udzielona informacja o treści stosunku ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a w szczególności o treści ogólnych warunków ubezpieczenia umożliwiającą mu uzyskanie wiedzy, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela. Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał, że zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zatem narzucone przez stronę pozwaną jako warunek zawarcia umowy kredytu.

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 385¹ § 4 to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego postanowienia umowy i wiedział o jego kosztach i konsekwencjach. W świetle materiału dowodowego sprawy nie budzi wątpliwości pozwany bank nie wykazał, że informował powodów w sposób wyczerpujący o tym, jak istotne obowiązki nakładało na nich sporne postanowienie oraz, że powodowie mieli wpływ na jego kształt.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie analizę zarzutu naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 385² k.c. można ograniczyć do przesądzenia, czy analizowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy słusznie stwierdził, iż kwestionowana klauzula zawarta w umowie spełnia powyższą przesłankę abuzywności. Świadczy o tym przede wszystkim okoliczność, iż zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy, to powodowie mieli pokryć koszty ubezpieczenia, co więcej mogli oni również stać się dłużnikami ubezpieczyciela z racji odszkodowania wypłaconego pozwanemu. Oznacza to de facto, że tylko pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności powyższe rażąco naruszają interes strony powodowej i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Powodowie bowiem ponoszą koszty ubezpieczenia nie otrzymując przy tym żadnego świadczenia ekwiwalentnego. Oznacza to, że w sensie ekonomicznym bank przerzucił koszty zmniejszenia ryzyka prowadzenia swej działalności na swego klienta. Zdaniem Sądu Okręgowego już tylko te okoliczności przesądzą o naruszeniu dobrych obyczajów i rażącym naruszeniu interesów powodów.

W związku z powyższym za chybione i zbędne należało uznać wywody uzasadnienia apelacji zmierzające do wykazania, że powodowie w chwili zawarcia umowy wiedzieli o treści § 3.4 oraz o jego skutkach prawnych, szczególnie z uwagi na posiadanie wyższego wykształcenia. W ocenie Sądu Okręgowego za nieuzasadnione należało uznać zatem zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy art. art. 385¹ § 1 k.c. i art. art.385² k.c., jak również art. 6 k.c. w zw. z art. art. 3 k.p.c. i w związku z art. 232 k.p.c.

Chybione okazały się również zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 479⁴³ k.p.c. w związku z art. 365 k.p.c. i 366 k.p.c. Sąd rozpoznający spór między przedsiębiorcą a konsumentem jest uprawniony i zobowiązany do samodzielnej oceny spełnienia przesłanek abuzywności danej klauzuli umownej i nie może ograniczać tej oceny do sprawdzenia, czy w rejestrze znajduje się identyczna z kwestionowaną przez konsumenta klauzula. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy odwołuje się do stanowiska zaprezentowanego przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w wyroku z dnia 24 sierpnia 2012 r. sygn. akt XVII AmC 2600/11, odnoszącego się do zapisu umowy kredytowej o treści zbliżonej do badanego w niniejszej sprawie. Jednocześnie jednak przeprowadził on kontrolę incydentalną kwestionowanego zapisu umowy kredytowej na tle konkretnej umowy łączącej strony. Sąd Rejonowy nie ograniczył się zatem jedynie do odwołania się do treści wpisu w rejestrze klauzul niedozwolonych, dokonał również samodzielnej i szczegółowej analizy kwestionowanego postanowienia umowy. Z tych samych przyczyn bezzasadny był zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k. p. c. W istocie uzasadnienie tego zarzutu sprowadza się do powielenia argumentacji stojącej za zarzutem naruszenia prawa materialnego w postaci art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385² k.c.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. art. 385¹ k. c., w związku z art. 385² k. c. oraz z art. 22¹ k. c. należy wskazać, że w przedmiotowej sprawie lokal zakupiony przez powodów za środki pochodzące z kredytu został nabyty na cele mieszkaniowe, a więc umowa zawarta między stronami nie była związana z działalnością gospodarczą. Na powyższą ocenę nie ma wpływu okoliczność, iż powodowie jako osoby wykształcone powinni rozumieć treść podpisywanych dokumentów, jak również to, iż dysponowali dodatkowymi środkami pieniężnymi. W relacji łączącej strony występowali oni bowiem jako konsumenci, niezależnie od posiadanego wykształcenia oraz zajmowanego stanowiska.

Sąd Okręgowy nie kwestionuje tego, iż zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe w celu zabezpieczenia wiarygodności, które wynikają z czynności bankowych, bank może żądać zabezpieczenia przewidzianego w Kodeksie cywilnym i prawie wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym. Jednakże należy wskazać, iż sposób zabezpieczenia musi być zgodny z obowiązującymi przepisami, w szczególności z regulacją dotyczącą ochrony konsumentów oraz klauzul niedozwolonych. W związku z powyższym Sąd Okręgowy nie dopatrył się w niniejszej sprawie naruszenia ustawy Prawo Bankowe.

W związku z uznaniem § 3.4. umowy kredytowej częściowo za niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. nie wiązało ono powodów. Spełnienie na jego podstawie świadczenia nastąpiło bez podstawy prawnej. Co za tym idzie Sąd Rejonowy słusznie uznał, że uiszczone przez powodów kwoty stanowiły nienależne świadczenie w rozumieniu art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k. c. i podlegały zwrotowi. Co za tym idzie zarzut naruszenia art. . 410 § 2 k.p.c jest niezasadny.

Odnosząc się z kolei do zarzutu stawianego Sądowi Rejonowemu przez powodów wskazać należy, że w ocenie Sądu Okręgowego powyżej przytoczone rozważania Sądu Rejonowego świadczą jednoznacznie o abuzywnym charakterze zapisów umowy kredytowej zawartej między stronami. Sąd Okręgowy nie zgadza się jednak ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, w ocenie którego § 3 ust. 4 umowy kredytowej łączącej strony stanowi niedozwolone postanowienie umowne jedynie w zakresie w jakim upoważniał Bank do pobrania od kredytobiorców kosztów związanych z podwyższonym ryzykiem spłaty kredytu, w przypadku przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej na kolejny okres bez odrębnej dyspozycji kredytobiorców. W ocenie Sądu Rejonowego okoliczność, iż wysokość składki na ubezpieczenie niskiego wkładu kredytu została określona kwotowo świadczy o tym, iż niniejszy zapis umowy jest zrozumiały i jednoznaczny, co za tym idzie powodowie zostali właściwie poinformowani o ciężącym na nich obowiązku zapłaty tej kwoty. Sąd Okręgowy zważył, że jest to stwierdzenie wewnętrznie sprzeczne z pozostałymi ustaleniami Sądu Rejonowego. Jeżeli bowiem Sąd pierwszej instancji uznał, że pobieranie opłat z tytułu składki na ubezpieczenie niskiego wkładu kredytu w sytuacji, gdy kredytobiorcy nie korzystają z ochrony ubezpieczeniowej i nie są informowani o zakresie ochrony ubezpieczeniowej, samo w sobie, co do zasady stanowi praktykę godzącą w interesy klientów i sprzeczną z dobrymi obyczajami, to okoliczność, iż składka niniejsza została oznaczona w sposób wyraźny kwotowo nie jest istotna. Nie zmienia ona bowiem abuzywnego charakteru całego zapisu zawartego w umowie.

W ocenie Sądu Okręgowego klauzulę kwestionowaną przez powodów należy w całości uznać za niedozwolony zapis umowny. W związku z tym należało uznać zarzut apelacji powodów za uzasadniony co skutkować musiało zmianą orzeczenia Sądu Rejonowego i zasądzeniem na rzecz powodów solidarnie dodatkowo kwoty 2.042,02 złotych wraz z odsetkami od dnia 15 listopada 2015 roku do dnia zapłaty.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, że zachodzą podstawy do uwzględnienia apelacji powodów i zmiany wyroku Sądu Rejonowego. Nie ma natomiast podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego, dlatego też została ona oddalona. Z tego względu Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 385 k. p. c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania w obu instancjach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 k. p. c. § 1, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zważywszy na uwzględnienie powództwa, pozwany zobowiązany został do zwrotu poniesionych przez powodów kosztów postępowania, w tym opłaty od pozwu oraz opłaty od apelacji, jak również kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Rejonowym ustalona została na podstawie § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, natomiast wysokość kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej ustalono na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów

SSR (del.) Wiesława Śmich SSO Joanna Staszewska SSO Adrianna Szewczyk - Kubat